

ترجمه و تفسیر شرح لبلاغه

جلد بیست و ششم

تفسیر عمومی خطبه‌های

صد و پنجاه و ششم - صد و شصت و ششم

محمد تقی جعفری

۲۹۷	علی بن ابی طالب(ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
۱۹۵۱۵	[نهج البلاغه (فارسی)]
ج ۱	ترجمه و تفسیر نهج البلاغه / محمدتقی جعفری. - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸.
	(ج. ۳۶) ISBN : 964-430-147-1
	(شایک دوره) ISBN : 964-430-156-0
	کتابنامه: ج. ۲۶ ص. ۲۹۰؛ همچنین به صورت زیر نویس.
	۱. علی بن ابی طالب(ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - خطبه‌ها. ۲. علی بن ابی طالب(ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - کلمات قصار. الف. جعفری تبریزی، محمدتقی، ۱۳۰۲ - مترجم.
	ب. عنوان. ج. عنوان: نهج البلاغه.
	BP۳۸۱۰۴۲

دفتر مرکزی: پاسداران، خیابان شهید ناطق نوری، بوستان کتاب، تلفن: ۲۲۸۵۶۱۲۴
مرکز پخش و فروشگاه مرکزی: میدان ارک، جنب مسجد ارک، تلفن: ۲۳۱۹۷۷۱۲ - ۲۳۱۱۳۲۸۸
تلفن مرکز پخش: ۲۳۹۲۰۳۰۷

عنوان: ترجمه و تفسیر نهج البلاغه (جلد ۲۶)

ترجمه و تألیف: علامه جعفری

چاپ ششم: ۱۳۸۵

این کتاب در ۱۰۰۰ نسخه در چاپخانه دفتر نشر فرهنگ اسلامی لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

همه حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۱ - ۱۴۷ - ۴۳۰ - ۹۶۴ شابک دوره: ۰ - ۱۵۶ - ۴۳۰ - ۹۶۴

فروشگاه شماره یک: میدان انقلاب، بازارچه کتاب تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵

فروشگاه شماره دو: میدان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر تلفن: ۶۶۴۱۸۹۳۵

فروشگاه شماره سه: شمیران تلفن: ۲۲۷۱۳۳۵۱ فروشگاه شماره چهار: شریعتی تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴

فروشگاه قم: خیابان ارم تلفن: ۷۷۳۸۱۵۰

فروشگاه مشهد: چهار راه شهداء، پشت باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع گنجینه کتاب تلفن: ۲۲۱۳۲۱ - ۲

فهرست مطالب

صفحه

- ۱ متن خطبه صد و پنجاه و ششم
- ۳ ترجمه خطبه صد و پنجاه و ششم
- ۷ تفسیر عمومی خطبه صد و پنجاه و ششم
- نظریه ابن ابی الحدید معتزلی شارح معروف نهج البلاغه در جملات فوق، مربوط
۸ به عایشه
- تنها ایمان است که روشن ترین راه را در پیش پای تکاپوگران هدف اعلای حیات هموار
می کند
۱۲
- نمونه ای از مختصات ایمان
۱۳
- عشق پدیده ای است که استعداد و بُعد جمال یابی را در شخصیت شکوفا می نماید در حالی که
ایمان همه استعدادها و نیروها و ابعاد شخصیت آدمی را شکوفا می سازد و عشق حقیقی الهی
بدون ایمان به معشوق که کامل مطلق (جامع جمال و جلال است) امکان پذیر نیست
۱۳
- تا بتوانید با این جمله ویرانگر حیات: نمی بینم پس نیست خودتان را تسلیت ندهید
۱۸
- تکلیفی بسیار با اهمیت که احساس تکلیف را در مردم احیاء می کند
۲۰
- یا رسول الله شهادت تلخ نیست که نیازی به صبر و تحمل داشته باشد بلکه موجب بشارت و
سپاسگذاری است.
۲۴

صفحه

- ۲۵ موارد فتنه و آشوب زدگی: ۱- مالداری و مال پرستی و تکاثر
 ۲- حماقت ناشی از خودخواهی کوتاه بینانه (منت گذاشتن به خدا و پیغمبر که ما میخواهیم انسان شویم!!
- ۲۶
- ۲۷ ۳- فقط خداوند برای من خودخواه و ستمکار رحیم و مهربان است و بس!؟
- ۲۸ ۴- حرام را حلال و حلال را حرام خواهند کرد!
- ۲۸ ۵- رشوه پلید را هدیه خواهند دانست
- ۲۹ ۶- رباخواری خواهند کرد بنام خرید و فروش
- ۳۰ متن خطبه صد و پنجاه و هفتم
- ۳۲ ترجمه خطبه صد و پنجاه و هفتم
- ۳۵ تفسیر عمومی خطبه صد و پنجاه و هفتم
- ستایش خداوندی کلیدی برای ذکر او و سببی برای افزایش فضل او و راهنمایی برای نعمتها و عظمتش
- ۳۵
- ۳۷ آیندگان همانگونه از این خاکدان بگذرند که گذشتگان گذشته اند
- ۴۴ تقوی یعنی صیانت تکاملی ذات که مختص اساسی شخصیت سالم است
- ضرورت مدیریت مبانی سه گانه اساسی نیازها، به وسیله شخصیت سالم از دیدگاه اسلام
- ۴۴
- ۴۵ دیدگاه بعضی از روان شناسان معاصر در رده بندی نیازها
- ۶۱ تعریف شخصیت سالم
- ۶۳ نمونه‌یی از مختصات اساسی شخصیت
- تفاوت شخصیتها با نظر به معلومات و تجارب و ظرفیت در برابر حوادث و حساسیت در مقابل برخی انگیزه‌ها و کمال جویی
- ۶۴

صفحه

۶۵ شخصیت سالم در برابر شخصیت بیمار یعنی چه

۶۶ سالم بودن شخصیت یک امر کاملاً نسبی است

- برای سالم سازی شخصیت و نجات دادن آن از یک بیماری مستمر که از دیدگاه مذهب و اخلاق و فرهنگهای انسان ساز پیشرو خودخواهی نامیده می شود باید برای بشر راه مبارزه با تورم خود طبیعی را که همان صیانت تکامل ذات است تعلیم نمود.

۶۷ - همانگونه که خودخواهی منبع همه بیماریهای شخصیتی است و بیماری شخصیتی منشأ همه انحرافات و پلیدیها و حق کشی ها و خون ریزیها است، تعدیل خودخواهی و مبدل کردن آن به صیانت تکاملی ذات منبع همه انواع خیرات و سعادهای فرد و اجتماعی برای انسانها می باشد

۶۸ - در آن هنگام که خودخواهی تعدیل یافت و خود طبیعی در مدیریت وجود آدمی جای خود را به صیانت تکاملی ذات خالی کرد چهره بسیار زیبای شخصیت سالم با یک روشنایی روشنگر مدیریت درون آدمی را به دست می گیرد و طعم قرار گرفتن انسان را در جاذبیت خداوندی بر او می چشاند.

- با به فعلیت رسیدن این شخصیت سالم هم رده بندی نیازها منطق واقعی خود را درمی یابد و هم هدف دار بودن حیات روشن می گردد.

۷۲ - شخصیت سالم با توجه به قانون اساسی خود که عبارت است از حفظ هویت طبیعی خود در مسیر ادامه حیات معقول در جریان تأثیر و تأثر در ارتباطات چهارگانه (ارتباط با خویش، با خدا، با جهان هستی و یا ممنوع خود)

۷۳ - خویشتن شما برای ملاحظه همه حرکات شما در کمین نشسته و شما دیده بانانی از اعضاء خود و حافظان راستین دارید

۷۴ - وحشت از یک منزلگه اسرارآمیز زیر خاک برای اشقیاء

صفحه

- از زیر انبوه خاکها برمی خیزید در حالی که رستاخیز شما را در خود فرو برده است ۷۷
- متن خطبه صد و پنجاه و هشتم ۷۹
- ترجمه خطبه صد و پنجاه و هشتم ۸۰
- پیامبر اسلام محمد بن عبدالله (ص) در دوران فترت وارد جامعه بشری گشت و همه کتابهای آسمانی و پیامبران الهی را تصدیق فرمود ۸۲
- تجدید نظر در دین جهانی ابراهیمی برای هم آهنگی اهل کتاب و توجه آنان به یک وحدت عالی دینی ۸۴
- صفات حضرت ابراهیم (ع) از دیدگاه قرآن ۸۴
- صفات حضرت ابراهیم (ع) از دیدگاه تورات ۹۱
- صفات حضرت ابراهیم (ع) از دیدگاه انجیل ۹۲
- پاسخ به مطلبی که یکی از شخصیت‌های بزرگ سوئیس در کنفرانس اظهار کرد: «مسیحیون از مسلمانان می ترسند!» ۹۴
- این قرآن با شما سخنی نخواهد گفت ۹۶
- این قرآن علم آنچه را که از آینده می رسد و آنچه که در گذشته روی داده است دربردارد ۹۸
- دوی دردها و نظم لازم در زندگی اجتماعی در قرآن ۹۸
- زندگی بدون نظم مساوی زندگی بی قانون و اصل است که مساوی بی هویتی زندگی است ۱۰۰
- مسئله یکم - علل و نتایج بی نظمی در زندگی ۱۰۱
- مسئله دوم - علل و نتایج نظم در زندگی ۱۰۵
- آیا مراعات نظم مطلق در زندگی با آزادی ناسازگار است؟ ۱۰۷

صفحه

- ۱۱۲ - متن خطبه صد و پنجاه و نهم
- ۱۱۲ ترجمه خطبه صد و پنجاه و نهم
- ۱۱۳ تفسیر عمومی خطبه صد و پنجاه و نهم
- علت آنهمه عدالت و نیکوئیها که امیرالمؤمنین (ع) درباره مردم تحت زمامداری خود انجام داده است
- ۱۱۳
- من بجهت ناتوانی ها که در شما دیدم، درباره شما چشم پوشیها کرده ام
- ۱۱۶ متن خطبه صد و شصتم
- ۱۲۰ ترجمه خطبه صد و شصتم
- ۱۲۶ تفسیر عمومی خطبه صد و شصتم
- ۱۲۶ فرمان خداوندی حکمت است
- ۱۲۷ رضای او امان است و رحمت
- ۱۲۸ - قضا و حکم او بر مبنای علم است و بخشایش او بر مبنای حلم
- انسان با توجه به عنایات خداوندی در ارتباطات چهارگانه همواره می تواند در حال حمد و سپاس خداوندی بوده باشد.
- ۱۲۸
- ذات اقدس ربوبی و کنه و حقیقت و عظمت آن ذات اقدس از دسترس ادراکات بسیار بدور است
- ۱۳۰
- آنجا که برای به وجود آمدن پدیده زندگی در روی کره زمین نیاز به وجود و جریان کیهانشانها در این کیهان بزرگ بهمین نظمی که هست دارد برای به جریان افتادن کیهان بزرگ چه واقعیت و واقعیاتی دست بکار شده اند؟
- ۱۳۴
- تفسیر و تحلیل حوادث بعد از وقوع، موجب علم کامل بدان حوادث و علل آنها نمی گردد
- ۱۳۷

صفحه

- مشاهده و توصیف واقعیات و حقایق و تصرف در آنها برای بهره‌برداری از آنها در زندگی مادی و معنوی غیر از شناخت علل حقیقی و چگونگی به وجود آمدن آنها از علل خود می‌باشد

۱۳۹

- چگونه باید امیدوار بود

۱۴۰

- اگر خدا را آنچنان که می‌توانیم دریافت می‌کردیم امیدها، ترسها، آرزوها و محبت‌های مادر سطحی‌تری از آن بود که تاکنون ما را به خود مشغول داشته است

۱۴۱

- ارتباط با دنیا چگونه باید باشد؟

۱۴۳

- آدمی با حل تعارض و تنظیم مختصات روح و ماده است که سرنوشت خود را

۱۴۶

می‌سازد

- اگر شخصیت انسانی سالم و با اصول ارزشها تقویت شود به خوبی از عهده تعدیل امیال خود برآمده و وسایل دنیا را در استخدام خود در مسیر حیات معقول قرار دهد، از این راه تعارض میان ماده و روح برداشته می‌شود و حرکت تکاملی آدمی شروع می‌گردد

۱۴۸

- آن اندازه که انسان کامل در وجود و زندگی و حرکات و سکنتات خود ارزشها را برای افراد بشر می‌آموزد و آنان را تربیت می‌نماید از عهده قوانین و بند و اندرزها و دیگر وسایل توجیه‌کننده بر نمی‌آید و بالعکس هیچ شخص و عاملی برای سقوط جامعه مانند وجود تبه‌کاران آزادنا مؤثر نیست.

۱۵۱

- خداوند سبحان به جهت اکرام پیامبر (ص) بود که تمایل او را از دنیا گسیخته و به مقام شامخ ربوبی پیوسته بود.

۱۵۴

متن خطبه صد و شصت و یکم

۱۵۶

ترجمه خطبه صد و شصت و یکم

۱۵۸

تفسیر عمومی خطبه صد و شصت و یکم

۱۶۰

صفحه

- در مکه بدنیا آمد و در مدینه صدایش گسترش یافت
۱۶۱ بوسیله قرآن، شرایع مجهول را آشکار و بدعتها را ریشه کن و احکام جدا از یکدیگر را تبیین فرمود
۱۶۳ چه اندوه طولانی و چه غذایی دردناکتر از آنکه آدمی از عنایات ربّانی دور و از دیدار او مهجور گردد
۱۶۵ توکل به خدا و تلاش در رسیدن به هدفها دو رکن اساسی موفقیت در زندگی است
۱۷۲ بار دیگر تقوی و بارهای دیگر نیز تقوی زیرا بار دیگر انسان و بارهای دیگر نیز انسان اگر برای او حیات معقول مطرح است
۱۷۳ اگر روزی فرارسد که گردانندگان سیاسی اجتماعات اهمیت مدیریت جانهای آدمیان را هم مانند مدیریت زندگی طبیعی آنان به عهده بگیرند آن موقع می فهمیم که عظمت انسانی چیست
۱۸۰ - متن خطبه صد و شصت و دوم
۱۸۳ - ترجمه خطبه صد و شصت و دوم
۱۸۴ - تفسیر عمومی خطبه صد و شصت و دوم
۱۸۶ - مقصود از جمله امیرالمؤمنین (ع) که نفوس جمعیتی از شدت علاقه بدان مقام بخل ورزیدند و جمعیتی دیگر از آن اعراض نمودند، چیست؟
۱۸۷ یک بررسی مختصر دربارهٔ معاویه بن ابی سفیان
۱۹۲ نابخردان راه مابین خود و علی بن ابیطالب (ع) را بجای آنکه هموار کنند و گُلها و ریاحین بکارند چنان سنگلاخ و خارستان و پراز علفهای زهرآگین ساختند که نه خودشان از آن جلوه گاه عظمت خداوندی برخوردار شدند و نه مردم نشئه کمال
۱۹۹

صفحه

- آن نابخردان دو نوع سنگلاخ و خارستان پر از علفهای زهرآگین میان مردم و علی (ع) به وجود آوردند که مردم نتوانستند از آن بزرگ بزرگان استفاده کنند ۲۰۰
- متن خطبه صد و شصت و سوم ۲۰۲
- ترجمه خطبه صد و شصت و سوم ۲۰۴
- تفسیر عمومی خطبه صد و شصت و سوم ۲۰۷
- خداوند برای خلقت اشیاء هیچ نیازی به قرار دادن وسائط ندارد ۲۰۷
- آیا جریان سلسله علل و معلومات ضرورت وسائط در خلقت را اثبات نمی‌کند ۲۱۰
- چون وجود خداوندی فراسوی حرکت و زمان است لذا هیچ‌یک از مختصات زمان به او نسبت داده نمی‌شود ۲۱۱
- عبادت تکوینی و عبادت تشریعی ۲۱۲
- هویت و خصوصیات اشیاء را متعین فرمود، لذا ممکن است روزی فرا رسد که عدم تعین هاینزبرگ مورد تجدید نظر جدی قرار بگیرد ۲۱۳
- اوست دانای مطلق به همه اشیاء آشکار و پنهان، جزئی و کلی ۲۱۵
- ذات اقدس خداوندی فوق هر گونه حد و اندازه است ۲۱۶
- در عالم امکان آنچه که ساخته شده است نیکوترین مصنوع با توجه به کائنات این عالم است ۲۱۸
- هیچ موجودی توانایی مقاومت در مقابل او را ندارد ۲۱۹
- غناى ذاتی و مطلق آن صمد یکتا چه نیازی به اطاعت ما دارد ۲۲۰
- ای کاش بشر به مقدار یک صدم اهمیت و فعالیت مغزی و عضلانی که درباره موجودات «جز من خویشان» انجام می‌دهد درباره شناخت و سازندگی من خویشان هم انجام می‌داد ۲۲۱
- متن خطبه صد و شصت و چهارم ۲۲۳

صفحه

- ۲۲۵ ترجمه خطبه صد و شصت و چهارم
- ۲۲۸ تفسیر عمومی خطبه صد و شصت و چهارم
- ۲۳۴ متن خطبه صد و شصت و پنجم
- ۲۳۸ ترجمه خطبه صد و شصت و پنجم
- ۲۴۳ تفسیر عمومی خطبه صد و شصت و پنجم
- ۲۴۳ نظم حاکم در عالم موجودات و شگفت‌انگیزی و شکوه ملکوتی در آن
این هم یکی از شگفتیهای وضع روحی امیرالمؤمنین (ع) که با آن همه غوطه خوردن در الهیات
و دین و اخلاق و حقوق و سیاست و عرفان و جهاد در راه خدا با آن دقت شگفت‌انگیز درباره
پرنده‌گانی مانند خفاش و طاووس سخن می‌گوید
- ۲۴۷ در منطق امیرالمؤمنین (ع) برای ارتباط با واقعیات عینی مشاهده و تجربه اساسی‌ترین وسیله
معرفت است
- ۲۴۸ آیا شدت احساس زیبایی طاووس در خویشتن است که با ناله از دل برآمده به جهت مشاهده
زشتی پاهایش تعدیل می‌گردد
- ۲۵۰ اینکه فضل حقیقی اشیاء از حدود درک و دریافت ما بالاتر است مورد اعتراف همه متفکران
آگاه است
- ۲۵۲ تناسب خلقت اجزاء جانداران با یکدیگر قسمتی از نظم عالی هستی است
- ۲۵۴ در توصیف بهشت
- ۲۵۵ متن خطبه صد و شصت و ششم
- ۲۵۹ ترجمه خطبه صد و شصت و ششم
- ۲۶۰ تفسیر عمومی خطبه صد و شصت و ششم
- ۲۶۲ سرگذشت تاریخ بنی‌امیه را از هدف‌گیربهای آنان در زندگی باید خواند
- ۲۶۴

صفحه

اگر از یاری حق عقب‌نشینی کنید و از توحید و از بین بردن باطل خودداری کنید قدرت پرستان خودکامه درباره شما طمع خواهند کرد و بر شما چیره خواهند

گشت

۲۶۵

فرصتها را از دست ندهید زیرا بار دیگر بر نمی‌گردد و نتایج سوء آن گریبان آیندگان را هم خواهد گرفت

۲۶۶